

Původ pylu

Zrnka pylu jsou samčí pohlavní buňky rostlin. Aby se rostlina mohla rozmnožovat, potřebuje dostat pyl na pestíky v květech. Hmyzosubné rostliny k tomuto přenosu využívají hmyz. Rostlina produkuje více pylu než je nezbytně potřeba pro opylení.

Nadbytečný pyl, a případně i nektar, jsou lákadlem i odměnou pro opylovatele.

Včela přelétává z květu na květ. Na její chlupaté tělo se nachytá pyl. Za letu jej včela nohami otírá a formuje do rousek na zadním páru nohou. Aby vytvořila **jeden pár rousků** musí včela obletět přibližně **80 květů**. Vždy navštívuje květy téhož druhu rostlin - díky tomu je opyluje tím správným pylem. Podle barvy rousků lze určit, kterou rostlinu včela navštívila.

Složení pylu

SLOŽKA	podíl ₁₎
bílkoviny	22 %
voda	16 %
sporopolenin ₂₎	15 %
sacharóza	11 %
tuky	7 %
popeloviny	6 %
fruktóza	5 %
celulóza	5 %
glukóza	4 %
škrob	2 %
ostatní	3 %

Poznámky:

- 1) Složení pylu závisí na druhu rostliny. Rozdíly jsou běžně i v řádu 7-násobků.
 - 2) Sporopolenin je velmi odolná látka tvořící obal pylových zrn.
- Zdroj dat: Včelí produkty mýtů zbavené

Pyl ukládají v blízkosti plodu (potrava pro plod) Včelstvo spotřebuje za rok asi 30 kg pylu (jeden rousek váží přibližně 7 mg). Tvoří nezbytnou bílkovinnou část výživy včel. Už při rouskování jej včela míchá s malým množstvím medu, aby držel v rouskách. V úlu jej uloží do buňky. Úlové včely pyl udusávají hlavou, plnou buňku zalijí vrstvičkou medu. Při nedostatku vzduchu pyl změní své složení a zakonzervuje se. Pro včely je stravitelný rouskovaný i plástový pyl.

Kromě krmení starších larev je pyl nezbytný i pro výživu dospělých včel. Vylíhnutá mladá uška nemá funkční hltanové žlázy, nezbytné pro produkci mateří kašičky. Proto prvních pár dní vykonává práci uklízečky buněk a přitom konzumuje pyl. Teprve potom se může stát kojičkou nejmladších larev anebo krmit matku.

Pyl je bohatý na **vitamíny**, **minerály** a **stopové prvky**. Jejich složení však velmi kolísá podle druhu rostliny, ze které pochází.

Obal pylového zrna je velmi odolný. Pro lidské využití látek v pylu obsažených je před jeho konzumací potřeba vrchní vrstvu narušit. Nejlépe nabobtnáním

Zpracování pylu

Pyl získaný vypichováním z plástů

Pyl rouskovaný

Rouskovaný pyl

Jeho odběr je snazší. Do česna se umístí pylochyt = destička s otvory 4,8 mm velkými. Včely jí musí prolézt a přitom ztratí pylové rousky. Včelař je odebírá jednou denně z nádoby pod pylochytem. Po pár dnech se však včely naučí pylochytem prolézat bez ztráty rousek, jsou učenlivé. I tak se pylochyt umísťuje do jednoho úlu nejdéle na 2-3 dny, aby nebylo včelstvo ohroženo nedostatkem bílkovin.

Odebraný pyl se suší nebo zmrazí. Sušením se snižuje stravitelnost pylu pro člověka. Taktéž lze pyl smíchat s medem.

Plástový pyl

Získává se vypichováním z buněk plástu. Buďto speciálním vypichovačem nebo improvizovaně čímkoliv. Plást s pylem lze také zmrazit a pyl vylámat. Je-li z panenského vosku, může se jíst celý.

Plástový pyl je pro lidský trávicí systém lépe využitelný.

Využití pylu

Potravinový doplněk

Pro vysoký obsah vitamínů, minerálů, stopových prvků a cenných bílkovin je často pyl využíván sportovci jako doplněk stravy. Některými autory je doporučován jako

podpurný prostředek při onemocnění nebo oslabení organismu.
Chuť včelího pylu je mírně nakyslá.

Lékařské využití

- Z pylu se vyrábějí preparáty využívané **k léčbě alergií**. Léčba konzumací se zkoumá a ověřuje.
 - Velmi často pyl pomáhá při léčbě některých **problémů s prostatou**. Nicméně použití pylu v těchto případech nutně vyžaduje konzultaci s lékařem, protože nezhoubný nádor prostaty naopak pyl může zhoršit.